

«ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ ДУМКИ В МЕНЕДЖМЕНТІ, ГАЛУЗЯХ СПОРТУ, ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»

IV Міжнародна студентська наукова конференція

16-17 жовтня 2025 року

Львів

УДК 336.13

МІЖНАРОДНІ ВАЛЮТНІ ВІДНОСИНИ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТИ ТА ПЕРСЕКТИВИ

Анастасія ПИЛИП
здобувач
Науковий керівник: **Анатолій ПАВЛЕНЧИК**
кандидат економічних наук, доцент
кафедра економіки та менеджменту
Львівський державний університети фізичної культури
імені Івана Боберського (Україна)

Міжнародні валютні відносини є важливою складовою сучасної світової економіки, оскільки вони забезпечують функціонування глобальної фінансової системи, міжнародної торгівлі та руху капіталу. В умовах глобалізації та посилення взаємозалежності країн валютні процеси набувають ще більшого значення, а зміни у валютній сфері безпосередньо впливають на розвиток національних економік. Тема дослідження є актуальною, адже валютна система сьогодні переживає суттєві трансформації, пов’язані з цифровізацією фінансів та формуванням нових центрів економічного впливу.

Незважаючи на те, що валюта широко використовується, її справжня сутність залишається предметом дискусій у наукових колах, не маючи єдиного, загальноприйнятого визначення. Переважна більшість авторів, які досліджують валюту, визначають її як грошову одиницю, що функціонує в межах певної країни. Однак, частина дослідників вважає за необхідне розширити це поняття, пов'язуючи використання грошової одиниці як валюти з її роллю у міжнародному контексті. Це означає, що валюта може виступати як світові гроші, виконуючи функції міжнародної розрахункової одиниці, засобу для здійснення платежів та обміну, а також як міра вартості товарів. Зведення ж поняття валюти виключно до грошової одиниці є, в кращому випадку, неповним. Це пояснюється тим, що грошова одиниця є лише одним з аспектів грошового явища, що стосується встановлення цін, і не здатна охопити всю складність та багатогранність функцій, які виконують світові гроші.

Світова валютна система, якою ми її знаємо сьогодні, пройшла довгий шлях еволюції. Її коріння сягає XIX століття, коли панував "золотий стандарт". Це означало, що золото було основним міжнародним платіжним засобом.

У 1922 р. на Генуезькій конференції було укладено важливу міжнародну угоду, яка формалізувала світову валютну систему. Вона запровадила "золотодевізний стандарт". За цією системою провідні світові валюти можна було обмінювати на золото за заздалегідь встановленими курсами. Хоча офіційно цей стандарт проіснував до 1944 р., його реальний вплив згас ще під час "великої депресії" 1930-х років.

Бреттон-Вудська система: долар як новий центр тяжіння

У 1944 році, після Другої світової війни, у місті Бреттон-Вудс (США) було започатковано нову світову валютну систему, відому як Бреттон-Вудська система, або золотодоларовий стандарт. Ця система офіційно діяла до 1978 року, але фактично розпалася вже у 1971 році. Її ключові принципи були такими:

- золото та долар як світові гроші: Окрім золота, долар США отримав статус головної світової валюти;
- гарантія обміну доларів на золото: Скарбниця США зобов'язувалася обмінювати долари на золото для центральних банків та урядових установ інших країн за фіксованим курсом 1934 р. (35 доларів за тройську унцію, що становить 31,1 грама);
- стабільні валютні паритети: Валюти інших країн були прив'язані до долара за офіційно узгодженими співвідношеннями (валютними паритетами);
- обмежена гнучкість курсів: Ці паритети були досить стабільними, і будь-які зміни вимагали дозволу Міжнародного валютного фонду (МВФ) за певних умов;
- жорстка прив'язка до долара: Ринкові курси валют не могли відхилятися від встановлених доларових паритетів більш ніж на 1%. Це означало, що всі валюти були міцно прив'язані до долара;

- роль МВФ: Міжнародний валютний фонд став ключовим органом, який регулював міждержавні валютні відносини.

Розквіт та занепад Бреттон-Вудської системи

Протягом майже тридцяти років Бреттон-Вудська система працювала досить ефективно. Завдяки конвертованості долара та штучно заниженій ціні на золото, США змогли накопичити значні золоті запаси. У 1949 році вони володіли майже 70% усіх офіційних золотих запасів капіталістичних країн. У 1950 році золотий запас США значно перевищував обсяг долара.

Міжнародні валютні відносини – це ключовий елемент глобальної економіки, що забезпечує міжнародні розрахунки, рух капіталу та стабільність валютних курсів. Глобалізація, цифровізація, зростання ролі нових валют та валютна інтеграція визначають сучасні тенденції їх розвитку. У перспективі очікується формування багатополярної валютної системи з доларом, євро, юанем та цифровими валютами.

Список використаних джерел:

1. Гроші та кредит : підручник / М. І. Савлук, А. М. Мороз, І. М. Лазепко та ін. ; за наук. ред. М. І. Савлука. 6-те вид., перероб. і доп. Київ : КНЕУ, 2011. 589 с.

2. Етапи розвитку світової валютної системи. URL: https://buklib.net/books/28220/